

Zie de mens - Zingeving

Zingeving en sociale rechtvaardigheid; dat is waar de volgelingen naar op zoek zijn. Het Joodse volk leefde ten tijde van Jezus al meer dan vijftig jaar onder Romeinse bezetting. De Romeinen tolereerden een Joods leiderschap, maar dit kwam erop neer dat het volk onder twee machthebbers leefde. Honger, ontbering en slavernij maakten deel uit van het dagelijks leven.

1. Arie de Mol: 'Zie de mens gaat over zingeving' ([video 4](#))
2. Erik-Ward Geerlings over actualisering ([video 6](#))

'Omdat de wereld, in al zijn nietigheid, geen genade of verlossing wil, maar rechtvaardigheid.'

De Italiaanse filosoof Giorgio Agamben schreef in 2014 een klein boekje: *Pilatus en Jezus*.¹ Hij analyseert trefzeker de aard van het 'proces' waaraan Jezus onderworpen werd. Pilatus die geen recht over Jezus sprak, maar hem uitleverde aan de Joodse priesterkaste. Over het machtsvacuüm dat zich in deze episode uit de evangeliën toont, zijn talloze boeken geschreven. Eindeloze discussies over de kloof tussen het wereldse en het goddelijke in de (theologische) wereld en hoe rechtspraak zich daartegenover verhoudt. Deze episode markeert ook de strijd tussen de bezettende overheid (Rome) en de collaborerende overheid (Joodse priesterkaste). Moeten we met betrekking tot de veroordeling en de terechtstelling van Jezus niet spreken van een cyclus van uitleveringen? Een cyclus die begint bij één van zijn eigen volgelingen die hem verraadt en hem aan de Sanhedrin uitlevert. Waarna de Sanhedrin een doodvonnis op basis van blasfemie uitspreekt en hem aan Pontius Pilatus uitlevert. Die geen (wereldlijk) recht over hem uitspreekt en hem daarom opnieuw uitlevert aan de Sanhedrin door aan hun eisen te voldoen: Jezus kruisigen. Door deze wereldlijke machtsstrijd met theologie als strijdmiddel schemert de menselijke, al te menselijke, vraag naar rechtvaardigheid.

Dat is precies waar Agamben in zijn conclusie op wijst. Het zinnetje luidt als volgt: 'Omdat de wereld, in al zijn vergankelijkheid, geen redding wil, maar gerechtigheid.' (Agamben blz. 47). In de Franse vertaling klinkt dit als volgt: 'En effet, le monde, dans sa caducité, ne veut pas le salut, mais la justice.' Op basis hiervan wil ik een alternatief voor de vertaling voorstellen dat dichter bij het theologische taalgebruik blijft: 'Omdat de wereld, in al zijn nietigheid, geen genade of verlossing wil, maar rechtvaardigheid.' In dit credo schuilt het subversieve van Jezus' boodschap.

Dit verlangen naar rechtvaardigheid als basismotief voor religie, zowel de devote, de humanistische als de fundamentalistisch radicale vorm en het daarmee gepaarde gaande verlangen naar een verlossende leider of Messias of naar een heilbrengend paradijs, is een mooie boodschap of een treffend motto voor *Zie de mens*.

Alain Pringels, dramaturg

¹ Giorgio Agamben, *Pilatus & Jezus*, Sijbbolet Filosofie, Amsterdam, (2014)